

Ви маєте бути прикладом для своїх підлеглих. Ваша поведінка і увага мають велике значення для запобігання корупції.

Проявляйте активність і далекоглядність у сфері керівництва та контролю за підлеглими. Особлива увага чіткому розподілу сфер відповідальності, прозорості завдань співробітникам та забезпеченню належного контролю.

До причин та умов, що сприяють корупції, належать, зокрема:

1. Недостатній контроль за службовою діяльністю підлеглих.
2. Беззастережна довіра окремим співробітникам («заслуженим», «ветеранам», працівникам з вузькою спеціалізацією тощо).
3. Надмірне психологічне навантаження на працівників, які обіймають посади з особливим корупційним ризиком.
4. Негативний приклад прийняття подарунків керівництвом.
5. Безкарність осіб, яких викрито у скоєнні корупційних дій, що у свою чергу формує почуття всездозволеності у інших.

Ви можете протидіяти корупції.

1. Навчайте та інформуйте про небезпеку корупції. Використовуйте Пам'ятку про добросесну поведінку. Постійно обговорюйте у колективі питання, що впливають із заборони незаконних винагород та подарунків.

2. Впроваджуйте організаційні заходи для запобігання корупції. Чітко визначайте коло завдань Вашим підлеглим і, у разі необхідності, обмежуйте сферу прийняття ними рішень. Забезпечте прозору структуру повноважень, обмежуйте прийняття рішень «на власний розсуд», візування документів. При виконанні суміжних завдань формуйте робочі групи. Особлива увага напрямкам роботи, де існують підвищені корупційні ризики. Там, де це можливо, реалізуйте принцип «багато очей», включаючи і власну сферу відповідальності. Застосовуйте новітні організаційні заходи управління персоналом.

1. У сферах, де існують великі корупційні ризики, періодично здійснюйте ротацію персоналу.

2. Відмова від такої ротації допустима у виняткових випадках (наприклад, робота потребує фахових знань, що здобуваються роками). Для цих працівників встановіть особливо ретельний контроль з боку керівництва. Практикуйте зміну робочих місць співробітників або приміщень у яких вони постійно працюють (змінювати завдання та сферу відповідальності при цьому необов'язково).

3. Запобігання корупції вимагає піклування про своїх підлеглих. Не забувайте про підвищену небезпеку для осіб, які працюють у сферах з високим ризиком проявів корупції. Діалог з підлеглими – перший крок до піклування про них. Звертайте увагу на робочі та приватні проблеми своїх підлеглих. Будьте особливо уважним, якщо відомо про фінансові проблеми когось із співробітників (наприклад, схильність до дорогих хобі, які складно фінансувати лише за рахунок заробітної платні, або у співробітника є велика заборгованість). Запобігайте призначенню таких осіб на посади з високими корупційними ризиками.

4. Контроль як спосіб керівництва. Не забувайте, що в корупції немає тих, хто скаржиться. Запобігання корупції залежить від Вашої уважності та поінформованості Ваших співробітників. Хибне уявлення про корпоративний стиль керівництва, позиція потурання «маленьким слабостям» підлеглих наражають на корупційну небезпеку. Тому поставте собі на меті:

– оптимізувати контроль за виконавською дисципліною підлеглих (наприклад, шляхом запровадження повторного розгляду справи у підрозділі);
– уникати відокремлення працівників або їх переходу на повністю автономний спосіб роботи;

– приділяти особливу увагу проявам ознак корупції;
– проводити періодичну перевірку дотримання процедур щодо прийняття рішень та їх виконання;

підвищувати кваліфікацію та поінформованість підлеглих щодо запобігання корупції.